

Riječ i misao – značenje i smisao

1. **Vježba dopunjavanja teksta (NL 1 i PRILOG 1)** u kojoj učenici predviđaju smisao prema surječju. Nakon čitanja učeničkih uradaka/rješenja, slijedi čitanje izvornoga ulomka.

Napomene:

- važno je da prije početka dopunjavanja teksta učenici pročitaju ulomak do kraja
- za vježbu dopunjavanja možemo pripremiti različite ulomke književnih djela ili cjelovita kraća književna djela (npr. pjesme, basne, viceve, anegdote...)
- iz teksta možemo izostaviti riječi bez određenoga kriterija, a možemo izostaviti određene vrste riječi (npr. pridjeve i priloge ili samo pridjeve) pa zadati kojom vrstom riječi treba dopuniti tekst.

2. **Vježba – projekt: *Kad se male riječi slože...***

- Na vratima učionice ili na panou izvjesimo mjesečno po pet riječi (rječničkih natuknica s objašnjenjem). Učenici pišu kratke sastavke, reklamne slogane ili pjesme u koje uključuju i rječnik toga mjeseca (navedenih 5 riječi), zatim ubacuju uratke u kutiju/sandučić. Slijedi izbor nauspješnijih radova i njihova objava na panou pokraj riječi mjeseca.

3. **Vježba – projekt: *Traži se... riječ***

- Krećemo u potragu za *najsmješnijim, najozbiljnijim, najtoplijim, najsjajnijim, najsladim, najkiselijim, najpotrebnijim, najsvjetlijim...* riječima. U učionici ili u knjižnici izvjesimo veliki papir (s naslovom na vrhu ili u sredini) na koji učenici mogu zapisati riječ koje su se dosjetili (uz prethodno odobrenje učitelja/knjižničara). Sljedećega mjeseca potraga se može nastaviti. Možemo istodobno postaviti nekoliko papira i tražiti više skupina riječi (npr. *najsmješnije, najozbiljnije i najtoplije*).

NAJSMJEŠNIJE
RIJEČI

NASTAVNI LISTIĆ 1

- Iz sljedećega su ulomka izostavljene neke riječi. Pročitaj ga nastojeći razumjeti o čemu govori. Kad dobiješ predodžbu o temi ulomka, dopuni tekst riječima po vlastitome izboru.

Kad pišeš o _____ sedmi put

Sljedećega dana Leo je sjedio nad _____ potpuno _____.

O čemu razmišljaš kad dolazi _____.

Riječ „proljeće” _____ je u njega, nije znao što bi s njom. Preokretao ju je i _____, sve dok mu se nije učinilo da ne znači ništa. O riječima koje ništa ne znače teško je _____, zato je odlutao u _____ budućnost. Danas je dan _____ ručka u gradu, a to je ipak nešto čemu se čovjek može _____. Mama je njemu prepustila _____. _____, sendviči u _____. Sladoled u _____. _____ na ulici. I malo tumaranja _____, koliko se stigne. Već je vidio te _____ ulice pod suncem ... Sunce? Sunce sja u _____, naravno. Bit će da ta riječ ipak nešto znači.

Ovo mi je već trinaesto _____, mislio je. Ne, već četrnaesto, ako računamo i ono prvo. Još recimo pedeset. _____ se što ću još s pedeset istih takvih _____...

Koncentriraj se i razmišljaj _____, opomenuo je samoga sebe. Ali kad god bi se koncentrirao, njemu su padali na _____ isključivo brojevi. _____ se i napisao:

Proljeće je svake godine _____...

Da, to je _____ početak. Ali _____ je smisliti nastavak te misli. Buljio je u papir i buljio, a onda mu je palo na pamet _____ rješenje. _____ je udahnuo i počeo _____ ravno u zadaćnicu.

Kad dolazi _____, ja razmišljam o tome kako ću _____ morati pisati _____ o proljeću. Ovo je sedmi _____ da pišem sastavak o proljeću. Dobro, možda šesti, jer ono u _____ razredu vjerojatno i nije bio baš neki _____. Ali i šest je _____. Jer proljeće je uvijek _____, mislim, proljeće kao takvo.

Kad dolazi proljeće, _____ o tome što bi se moglo _____. Počeo sam od _____ iznad svoga kreveta. Na tom zidu dugo nije bilo _____ osim slike _____...

Kad je sunce _____ kroz prozor (a to je _____ samo u proljeće!), shvatio sam da je _____ za promjenu. I _____ na zidu čudovište. _____ Iron Maiden-čudovište. „Ja _____ živjeti u ovoj sobi“, rekao je moj _____ kad ga je vidio.

Kad _____ proljeće, _____ i o tome kako bi bilo _____ kad ne bi bilo _____ pa da se cijeli dan mogu voziti _____. To sam mogao misliti i _____ proljeća, ali tada nisam još imao tako dobar _____.

Kad dolazi proljeće, također mislim kako bi bilo _____ da se nije _____ dio bakina balkona pa da ona može _____ sjediti na suncu i piti svoj _____.

Još je neko vrijeme razmišljao, no više ništa mu nije palo na pamet. Možda ja zapravo _____ ne razmišljam, pomislio je, osim kad pišemo _____. Ta ga je misao malo _____, no ne _____.

PRILOG 1

Kad pišeš o proljeću sedmi put

Sljedećega dana Leo je sjedio nad papirom potpuno izgubljen.

O čemu razmišljaš kad dolazi proljeće.

Riječ „proljeće“ buljila je u njega, nije znao što bi s njom. Preokretao ju je i rastavljao, sve dok mu se nije učinilo da ne znači ništa. O riječima koje ništa ne znače teško je misliti, zato je odlutao u blisku budućnost. Danas je dan nezdravog ručka u gradu, a to je ipak nešto čemu se čovjek može veseliti. Mama je njemu prepustila izbor. Subway, sendviči u Subwayu. Sladoled u Milleniumu. Sok na ulici. I malo tumanjanja gradom, koliko se stigne. Već je vidio te vesele ulice pod suncem ... Sunce? Sunce sja u proljeće, naravno. Bit će da ta riječ ipak nešto znači.

Ovo mi je već trinaesto proljeće, mislio je. Ne, već četrnaesto, ako računamo i ono prvo. Još recimo pedeset. Pitam se što ću još s pedeset istih takvih proljeća...

Koncentriraj se i razmišljaj pozitivno, opomenuo je samoga sebe. Ali kad god bi se koncentrirao, njemu su padali na pamet isključivo brojevi. Pa dobro, onda brojevi ... Koncentrirao se i napisao:

(...)

Proljeće je svake godine isto...

(...)

Da, to je dobar početak. Ali teško je smisliti nastavak te misli. Bulji je u papir i buljio, a onda mu je palo na pamet spasonosno rješenje. Duboko je udahnuo i počeo pisati ravno u zadaćnicu.

Kad dolazi proljeće, ja razmišljam o tome kako ću sigurno morati pisati sastavak o proljeću. Ovo je sedmi put da pišem sastavak o proljeću. Dobro, možda šesti, jer ono u prvom razredu vjerojatno i nije bio baš neki sastavak. Ali i šest je mnogo. Jer proljeće je uvijek isto, mislim, proljeće kao takvo.

Kad dolazi proljeće, razmišljam o tome što bi se moglo promijeniti. Počeo sam od zida iznad svoga kreveta. Na tom zidu dugo nije bilo ničega osim slike Kurta Cobaina...

Kad je sunce zasjalo kroz prozor (a to je moguće samo u proljeće!), shvatio sam da je vrijeme za promjenu. I naslikao na zidu čudovište. Krasno veliko Iron Maiden-čudovište. „Ja ne želim živjeti u ovoj sobi“, rekao je moj brat kad ga je vidio.

Kad dolazi proljeće, razmišljam i o tome kako bi bilo dobro kad ne bi bilo škole pa da se cijeli dan mogu voziti biciklom. To sam mogao misliti i prošlog proljeća, ali tada nisam još imao tako dobar bicikl.

Kad dolazi proljeće, također mislim kako bi bilo dobro da se nije srušio dio bakina balkona pa da ona može ujutro sjediti na suncu i piti svoj čaj.

Još je neko vrijeme razmišljao, no više ništa mu nije palo na pamet. Možda ja zapravo uopće ne razmišljam, pomislio je, osim kad pišemo školsku zadaću. Ta ga je misao malo zabrinula, no ne previše.

(prema ulomku iz *Godina bez zeca* Sanje Lovrenčić)